

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de Vaste commissie voor Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Per email verzonden aan: cie.vws@tweedekamer.nl

DATUM

KENMERK

BETREFT

Arbeidsmarkt Zorg

BIJLAGEN

-

CONTACT

Gerard Schoep

TELEFOON

06- 513 42 874

E-MAIL

gschoep@vgn.nl

Geachte Leden van de commissie VWS,

Volgende week bespreekt u het arbeidsmarktbeleid in de zorg met de bewindslieden van het ministerie van VWS. Met deze brief vragen wij u om in dit debat nadrukkelijk aandacht te vragen voor de arbeidsmarkt in de gehandicaptenzorg.

Dat is nodig, want ook de zorgprofessionals in de gehandicaptenzorg staan iedere dag met de grootste toewijding klaar om goede zorg te verlenen. Dit doen zij onder druk van een stijgende zorgvraag door demografische ontwikkelingen, de tekorten op de arbeidsmarkt en uitstroom van personeel. Ook de zorgen rond Corona nemen weer toe.

Grootste knelpunt: beschikbaarheid van personeel

We merken in de afgelopen jaren dat het steeds moeilijker wordt om voldoende personeel te vinden en te behouden. Het aantal vacatures is sterk naar ruim 8850 toegenomen, waarbij met name de langdurige vacatures ons zorgen baren. Er wordt er steeds meer agressie en werkdruk ervaren en het ziekteverzuim loopt fors op. Dit is nog nooit zo hoog geweest en is inmiddels 10.20%. We zien dat een dienstverband voor steeds minder mensen aantrekkelijk wordt en dat juist aan de onderkant en in het midden van ons loongebouw de salarissen achterlopen.

Het is noodzakelijk dat de loonloof met de publieke sector en de marktsector, die vorig jaar door de SER is vastgesteld in het advies "Aan de slag voor de zorg", wordt gedicht. Door het kabinet is een eerste stap gezet. Er zijn echter nog vier jaarlijkse stappen van € 90 tot 150 miljoen noodzakelijk, totdat het doel is bereikt.

Wilt u de loonloof onder de aandacht van de minister brengen en er op aandringen extra te investeren het loongebouw van zorgmedewerkers?

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00

E info@vgn.nl

vgn.nl

Toename werkdruk

De tekorten op de arbeidsmarkt, de effecten van de groeiende inzet van ZZP'ers en medewerkers van uitzendbureaus (ten behoeve van continuïteit van zorg) en de toenemende complexiteit van zorg (bijvoorbeeld psychiatrische en verpleegkundige problematiek) verhogen de werkdruk voor zorgprofessionals in de gehandicaptenzorg. Het is een vicieuze cirkel, die hun werkplezier, de kwaliteit van arbeid, de kwaliteit van zorg en het imago van de sector sterk onder druk zet. Door de toenemende roosterproblematiek verergert deze situatie: Het ziekteverzuim is nog nooit zo hoog geweest: er dreigt een *perfect storm*.

Zorgprofessionals hebben op korte termijn tijd en ruimte nodig voor fysiek en mentaal herstel. Wij vinden het essentieel dat dit meer gewoon wordt in de zorg: dat er structureel aandacht is voor de werk-privé balans, veerkracht en de omgang met ethische dilemma's die in komende tijd zullen ontstaan. Het team is daarbij de basis.

Gehandicaptenzorgorganisaties spelen hier op in door medewerkers, net als hun cliënten, mentaal weerbaarder te maken. Die opvang vertaalt zich in extra alertheid, aandacht voor elkaar en de toepassing van specifieke kennis. Hiervoor zijn echter meer aandacht en middelen nodig.

Wilt u er bij de minister op aandringen dat aandacht voor de mentale weerbaarheid van medewerkers in de zorg ook haar oplettendheid vraagt en om extra te investeren in de mentale opvang en weerbaarheid van zorgmedewerkers?

Maak uitwisseling van personeel eenvoudiger: geen btw op collegiale uitwisseling

Bij het ontbreken van voldoende gekwalificeerde medewerkers in loondienst hebben zorgorganisaties geen andere keuze dan het inzetten van ZZP'ers. De zorg voor de cliënt/patiënt van vandaag gaat dan voor op de belangen van de cliënt/patiënt en organisatie op middellange termijn.

Bij schaarste van personeel biedt niet concurrentie, maar juist samenwerking de route naar een oplossing voor het probleem. Als zorgorganisaties regionaal met elkaar kunnen samenwerken om op te leiden en het beschikbare zorgpersoneel zo effectief mogelijk in te zetten, kan de inzet van ZZP'ers worden teruggedrongen. Hiervoor is het dan wel noodzakelijk dat het 'btw-probleem' wordt opgelost, in de vorm van een fiscale vrijstelling. Ook moet het eenvoudiger worden om met meerdere zorgorganisaties combinatiebanen aan te bieden, waardoor medewerkers makkelijk meer uren kunnen werken of flexibel kunnen worden ingezet. Zeker in krimpgebieden (Friesland, Zeeland, Limburg en Drenthe), waar schaarste heerst en de uitstroom hoger is dan de instroom, zou een fiscale

vrijstelling enorm helpen om concurrentie op arbeid te voorkomen en samenwerking van zorgorganisaties in de regio te bevorderen.

Het inzetten van ZZP'ers heeft daarnaast een negatief effect op de bedrijfsvoering. Niet alleen zijn de loonkosten hoger, er moet ook 21% BTW worden afgedragen over de loonkosten voor ZZP'ers en flexwerkers. Dit is weggegooid geld, dat dus niet kan worden ingezet voor de zorg en dienstverlening aan mensen met beperkingen.

Wilt u de minister vragen het mogelijk te maken dat zorgorganisaties zonder extra kosten kunnen samenwerken om de zorgmedewerkers zo effectief mogelijk in te zetten, waardoor de inzet van het ZZP'ers in de zorg wordt teruggedrongen?

Wettelijk tarief ZZP'ers

Voorts wil de zorg de negatieve effecten (kostenstijging, toename werkdruk voor vast personeel) van de groeiende inzet van ZZP'ers en medewerkers van uitzendbureaus tegengaan door te verkennen op welke wijze collegiale uitwisseling van personeel mogelijk is, zonder wettelijke beperkingen. Daarom pleiten wij er voor om de vergoeding voor ZZP'ers wettelijk te koppelen aan een tarief dat is gebaseerd op de CAO. Hierdoor kunnen onverantwoorde kostenstijgingen worden voorkomen.

Wilt u er bij de minister op aandringen om de vrijstelling op de BTW bij detachering te verlengen en vragen de vergoeding voor ZZP'ers wettelijk te koppelen aan een CAO-tarief?

Tekort aan stage/opleidingsplaatsen

Om instroom van nieuwe medewerkers vanuit het onderwijs goed te laten verlopen, zijn voldoende en kwalitatief goede stages en opleidingsplekken noodzakelijk. Op dit moment lukt het niet om, naast de primaire zorgtaken, voldoende begeleidingscapaciteit te realiseren op de werkvloer. Oorzaken zijn onder andere de hoge werkdruk, een tekort aan collega's en een hoog ziekteverzuim. Vooral voor de beginnende studenten is het tekort aan stageplaatsen een groot probleem, zowel op mbo- als hbo-niveau. Er is structureel extra budget nodig voor de regeling Stagefonds en de regeling praktijkleren.

Wilt u er bij de minister op aandringen dat de leerwerktrajecten van mbo/hbo begeleiders, verzorgenden en verpleegkundigen kostendekkend vergoed worden?

Bekwaam maakt bevoegd

De situatie op de arbeidsmarkt verbetert niet als in de zorg nog te veel nadruk ligt op diploma's, richtlijnen en protocollen. Dit is een vraagstuk dat

zowel door zorgorganisaties als beroepsverenigingen moet worden opgepakt. Het versterkt de arbeidsmarkt wanneer zorgprofessionals die bekwaam zijn in het uitvoeren van bepaalde handelingen, zij dan ook tevens bevoegd zijn. Bekwaam maakt bevoegd.

Wilt u er bij de minister op aandringen dat er in wet- en regelgeving meer ruimte ontstaat binnen de kaders waar de zorgprofessionals aan moeten voldoen? En dat overbodige accreditatie en het invullen van lijstjes achterwege kunnen blijven?

Wachten met het nemen van effectvolle maatregelen zal ook de gehandicaptenzorg voor grotere problemen plaatsen; het primaat ligt bij het parlement. Van de Tweede Kamer verwachten de zorgprofessionals in de gehandicaptenzorg de nodige actie in het belang van de patiënten waar ze iedere dag voor zorgen.

Met vriendelijke groet,

Gerard Schoep
Waarnemend directeur